

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

109	Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
111	Η ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
113	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
114	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΚΟ
115	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΤΙΜΩΡΙΑΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
115	ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΝΤΕΡΝΕΤ ΚΑΦΕ
115	ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΑΦΙΣΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
115	ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ
115	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
119	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
124	ΥΓΕΙΑ

Δικαιώματα του παιδιού



ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΣΧΟΣ
Βοηθός Συνήγορος

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 2009 συμπληρώθηκαν 20 χρόνια από την υιοθέτηση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ) από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Η σύμβαση είχε καταλυτικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα παιδιά με νομοθετικά και άλλα θεσμικά μέτρα σε ολόκληρο τον κόσμο, δίνοντας έμφαση στη θέση των παιδιών ως υποκειμένων δικαιωμάτων.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Συνήγορος του Παιδιού, παρακολουθεί διαρκώς την προσαρμογή του ελληνικού θεσμικού πλαισίου στις επιταγές της ΔΣΔΠ. Για να το πετύχει αυτό εξετάζει υποθέσεις, συνεργάζεται με τους φορείς που ασχολούνται με τα παιδιά και επικοινωνεί με τους επαγγελματίες, καθώς και με τα ίδια τα παιδιά. Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει μέχρι σήμερα διερευνήσει περισσότερες από 2.000 υποθέσεις παραβίασης δικαιωμάτων των ανηλίκων, 560 από τις οποίες το 2009 (33% περισσότερες από το 2008), και έχει έρθει σε άμεση επαφή με εκατοντάδες υπηρεσίες και φορείς. Η εμπειρία του αυτή του επιτρέπει να έχει διαμορφώσει μια συνολική εικόνα για την πρόοδο που έχει σημειωθεί, αλλά και για τις ελλείψεις που παρουσιάζονται σε θεσμικό επίπεδο, ως προς την εφαρμογή και την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού στη χώρα.

Στο νομοθετικό επίπεδο παρατηρείται σημαντική πρόοδος στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων των

ανηλίκων και στη θέσπιση ειδικών διατάξεων που στοχεύουν:

- στη δυνατότητα πρόσβασης όλων των παιδιών σε υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας, και
- στην προστασία των παιδιών από τη βία, την παρεμβάση, την εκμετάλλευση και τις διακρίσεις.

Ατυχώς, όμως, οι νομοθετικές προβλέψεις δεν έχουν συνοδευτεί μέχρι σήμερα από επαρκή οργάνωση και στελέχωση των υπηρεσιών που αποβλέπουν στην προστασία του παιδιού. Εξακολουθεί να απειλείται από κοινωνικό αποκλεισμό και περιθωριοποίηση σημαντικός αριθμός παιδιών που ανήκουν στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, παιδιά μεταναστών και παιδιά πρόσφυγες, παιδιά Ρομά και παιδιά οικογενειών που αντιμετωπίζουν ακραία φτώχεια ή άλλα κοινωνικά προβλήματα.

Η εκπαίδευση, η οποία γίνεται σε μεγάλο βαθμό δέκτης, αλλά και πεδίο εκδήλωσης των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων, χρειάζεται νέα εργαλεία και υποστήριξη για να αντεπεξέλθει στην αποστολή της και να κινητοποιήσει τους μαθητές σε μια ελκυστική, συμμετοχική και ποιοτική παιδαγωγική διαδικασία.

Σε μια χρονική περίοδο που η κρίση της εθνικής οικονομίας δεν επιτρέπει εύκολα τη διάθεση κονδυλίων για την ενίσχυση εκείνων των υπηρεσιών για τα παιδιά οι οποίες παρουσιάζουν αδυναμίες και ελλείψεις, απαιτούνται ριζικές οργανωτικές αλλαγές, που θα καταστήσουν τους μηχανισμούς εκπαίδευσης, φροντίδας και προστασίας περισσότερο αποδοτικούς, ώστε να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που έχει η πολιτεία απέναντι στα παιδιά.

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει διαπιστώσει ότι η οργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών, αλλά και των εποπτευόμενων από το δημόσιο μη κυβερνητικών φορέων που απευθύνονται στα παιδιά, παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις και αδυναμίες, που αφορούν την εξειδίκευση, την κατάλληλη επιμόρφωση και την επαρκή στελέχωση του προσωπικού τους, αλλά και τη δικτύωση των φορέων μεταξύ τους ώστε το έργο τους να είναι περισσότερο αποτελεσματικό. Στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να καταρτιστεί ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (έχει ήδη εξαγγελθεί από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, σήμερα Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αλλά απομένει η υλοποίησή του), με διαρκή διυπουργική συνεργασία και κατάλληλο συντονισμό των κεντρικών και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών, με συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ).

Τα θεσμικά μέτρα που χρειάζεται να ληφθούν εντάσσονται σε πολλά επίπεδα. Ενδεικτικά, επιβάλλεται να:

- Εφαρμοστούν κατάλληλα προγράμματα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης με αποδέκτες τα παιδιά και τους ενήλικες, ώστε να γνωρίζουν καλύτερα τα δικαιώματα των παιδιών.
- Καθοδηγούνται οι επαγγελματίες σχετικά με τις ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβαίνουν για την προστασία των παιδιών από τυχόν παραβιάσεις δικαιωμάτων τους.
- Καθιερωθούν διαδικασίες για την ακρόαση των απόψεων των παιδιών και για τη συμμετοχή τους στην λήψη αποφάσεων σε κρίσιμα θέματα που τα αφορούν.
- Ενισχυθούν οι ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες για τη διάγνωση των αναγκών των παιδιών και την υποστήριξη των ίδιων και των οικογενειών τους, στο σχολείο και στις τοπικές κοινότητες.
- Αναπτυχθούν δημόσιες υπηρεσίες υγείας περιφερειακά, ώστε να έχουν πρόσβαση σε αυτές όλα τα παιδιά.
- Ενισχυθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης και να αναπτυχθεί ο διαπολιτισμικός της χαρακτήρας, ώστε να αποτρέπεται ο αποκλεισμός και η σχολική διαρροή.
- Αναπτυχθούν εξειδικευμένοι μηχανισμοί στήριξης των πληθυσμιακών ομάδων που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό (πολύτεκνοι και μονογονεϊκές οικογένειες, οικογένειες με παιδιά με αναπηρία





- ες, μετανάστες, πρόσφυγες, Ρομά, ανήλικοι παραβάτες του νόμου, τοξικοεξαρτημένοι έφηβοι κ.λπ.).
- Εκσυγχρονιστούν οι υπηρεσίες ώστε να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των παιδιών (με τη λειτουργία και την ενίσχυση θεσμών όπως είναι το οικογενειακό δικαστήριο, η αναδοχή, τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας παιδιών με αναπηρίες και ψυχικές παθήσεις, οι μονάδες ειδικής φροντίδας για κακοποιημένα παιδιά κ.ά.).
 - Ελέγχεται συστηματικά η ποιότητα των υπηρεσιών

Η ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Εκτός από τη διερεύνηση υποθέσεων που αφορούν συγκεκριμένες παραβιάσεις δικαιωμάτων των ανηλίκων, σημαντικό τμήμα του έργου του Συνηγόρου του Παιδιού εστιάζεται στις δράσεις του για την προώθηση, τη γνωστοποίηση και τη διάδοση των δικαιωμάτων του παιδιού. Για τον λόγο αυτόν, ο Συνηγόρος του Παιδιού διοργανώνει ή/και παίρνει μέρος σε ημερίδες, εκδηλώσεις και σεμινάρια, επισκέπτεται χώρους εκπαίδευσης ή διαμονής παιδιών και εφήβων, συναντά επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά, διακινεί ενημερωτικό υλικό, συνεργάζεται με φορείς και συμμετέχει σε εθνικά και διεθνή δίκτυα με αντικείμενο την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού.

Κατά το 2009, ο αρμόδιος Βοηθός Συνήγορος και

και των δομών που απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους.

- Θεσμοθετηθεί κώδικας δεοντολογίας για την αντιμετώπιση των παιδιών από όλους τους φορείς και τους επαγγελματίες που ασχολούνται μαζί τους.
- Δικτυωθούν περιφερειακά οι υπηρεσίες και οι φορείς που ασχολούνται με τα παιδιά, έτσι ώστε να διευκολύνεται η παραπομπή στη δικαιοσύνη όσων παραβιάζουν δικαιώματα των παιδιών, και η μεταξύ τους συνεργασία για την αντιμετώπιση παραβιάσεων των δικαιωμάτων των ανηλίκων.
- Αναπτυχθεί η έρευνα και η οργάνωση της τεκμηρίωσης για θέματα που αφορούν τα παιδιά και τους εφήβους.

Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού καθιερώνει το γενικό πλαίσιο των υποχρεώσεων των κυβερνήσεων προκειμένου να αναπτύξουν εθνικές πολιτικές για το παιδί. Ευθύνη της πολιτείας είναι να οργανώσει ένα σύστημα για την προώθηση και την παρακολούθηση συνολικά της εφαρμογής της ΔΣΔΠ, με συνεχή αναπροσαρμογή της νομοθεσίας και κυρίως των θεσμικών προβλέψεων που την υποστηρίζουν. Με αυτόν τον τρόπο τα δικαιώματα του παιδιού θα αποκτούν διαρκώς μεγαλύτερη έμπρακτη αναγνώριση και θα υλοποιούνται, με τη συνειδητή συμμετοχή όλων των ανηλίκων και ενήλικων πολιτών που διαμένουν στη χώρα. Σε αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση προσανατολίζονται οι παρεμβάσεις του Συνηγόρου του Παιδιού.

μέλη του επιστημονικού προσωπικού επισκέφθηκαν 24 πόλεις, όπου συμμετείχαν σε συναντήσεις και εκδηλώσεις. Συγκεκριμένα:

- Πραγματοποίησαν 47 ομιλίες σε ημερίδες και συνέδρια και 15 εισηγήσεις σε σεμινάρια με ποικίλα θέματα, όπως: αναδοχή και υιοθεσία, παιδική βία, συγκρούσεις στο σχολείο, βία μεταξύ συνομηλίκων, παιδική κακοποίηση, παιδιά με αναπηρία, ψυχική υγεία, διαδίκτυο, ανατροφή των παιδιών κ.ά.
- Επισκέφθηκαν έντεκα μονάδες προστασίας και φιλοξενίας ανηλίκων, τρία κέντρα κράτησης και φιλοξενίας ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων και δύο σωφρονιστικά καταστήματα.
- Πήραν μέρος σε 21 συναντήσεις εργασίας με εκπροσώπους φορέων και συλλόγων.

Επίσης, ο ΣτΠ διακίνησε και φέτος έντυπο και ηλεκτρονικό ενημερωτικό υλικό και αναδιαμόρφωσε την ιστοσελίδα του για παιδιά και ενήλικες www.0-18.gr. Η ιστοσελίδα ανανεώνεται πλέον σχεδόν καθημερινά με ανακοινώσεις για τις δραστηριότητες του Συνηγόρου του Παιδιού και φιλοξενεί, ανάμεσα στα άλλα, δελτία τύπου, πορίσματα, βίντεο, έντυπα, ηλεκτρονικές ψηφοφορίες για παιδιά και ενήλικες, εργασίες ομάδων παιδιών και κλειστό φόρουμ συζητήσεων.*

Τέλος, σημαντική ήταν και η δραστηριότητα του Συνηγόρου του Παιδιού στο εξωτερικό. Ο Βοηθός Συνήγορος και μέλη του επιστημονικού προσωπικού συμμετείχαν μεταξύ άλλων:

- στην πρώτη συνάντηση της Ειδικής Συμβουλευτικής Ομάδας του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προώθηση της Συμμετοχής των Παιδιών και των Νέων στο Ελσίνκι,
- στην εκδήλωση που διοργάνωσαν οι Αυστριακοί

Συνήγοροι του Παιδιού και το Αυστριακό Κοινοβούλιο στη Βιέννη με θέμα «20 χρόνια της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και ο ρόλος των Συνηγόρων του Παιδιού»,

- στο διεθνές συνέδριο του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Τολτέδο με θέμα «Προστασία των παιδιών στα συστήματα δικαιοσύνης των ευρωπαϊκών κρατών»,
- στο 4ο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα Δικαιώματα του Παιδιού που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες,
- στο συνέδριο που διοργάνωσε το Κέντρο Παιδαγωγικής και Καλλιτεχνικής Επιμόρφωσης «Σχεδία» και το τουρκικό Ίδρυμα για την Προώθηση της Γυναικείας Απασχόλησης (ΚΕΔΥ) στην Ιστανμπούλ με θέμα «Ισοτιμία και σεβασμός του 'άλλου' στο πλαίσιο των δικαιωμάτων του παιδιού» (για άλλες διεθνείς συμμετοχές, βλ. παρακάτω Διεθνείς δραστηριότητες του ΣτΠ).*

0-18

Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων

Καλώς ήλθατε στον ιστοχώρο του Συνηγόρου του Παιδιού!

Εδώ μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για μας, νόμους για τα δικαιώματα του παιδιού, νέα από τις δραστηριότητές μας, τα φυλλάδιά μας, κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο, απόψεις και προτάσεις παιδιών.

για παιδιά 0-18

για μεγάλους 18+

κοινότητα εφήβων συμβούλων

Ελληνικά English

Αναζήτηση

ακούστε μας 12

- * Επικοινωνία
- * Βίντεο, απότ & έντυπα
- * Φωτογραφίες
- * Χάρτης ιστοχώρου

Συνήγορος του Παιδιού

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ, Χατζηγιάννη Μίση 5, Αθήνα, ΤΚ 11528
e: cs@synigoros.gr ☎ 210 7289703 (Γραμματεία), 800.11.32000 (γραμμή για παιδιά)

Created by unweb.me · Design by designrevision.gr · Powered by Flame · WCAG

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Όπως κάθε χρόνο, ο Συνήγορος του Παιδιού έδωσε και φέτος ιδιαίτερη έμφαση στην ακρόαση και την ανάδειξη των απόψεων των παιδιών. Για τον λόγο αυτόν, συζήτησε με 55 ομάδες παιδιών σε σχολεία, ιδρύματα, καθώς και κέντρα κράτησης και φιλοξενίας αλλοδαπών ανηλίκων για τα δικαιώματά τους και άκουσε με προσοχή τη γνώμη τους και τις προτάσεις τους για τα θέματα που τα απασχολούν. Επίσης, διοργάνωσε τέσσερις συναντήσεις της Ομάδας Εφήβων Συμβούλων, μια ανοικτή συζήτηση με μαθητές και την τρίτη «Ημέρα διαλόγου με τα παιδιά».

Ομάδα Εφήβων Συμβούλων

Η Ομάδα Εφήβων Συμβούλων συγκροτήθηκε κατά τα πρότυπα ομόλογων θεσμών της Ευρώπης και αποτελείται από 30 εφήβους, 14–17 χρόνων, που επιλέχθηκαν με κλήρωση τον Δεκέμβριο του 2008 ανάμεσα από 410 παιδιά αυτής της ηλικίας που είχαν αποστείλει σχετικές αιτήσεις. Η ομάδα έδωσε στον Συνήγορο του Παιδιού την ευκαιρία, για πρώτη φορά, να επικοινωνεί σταθερά σε όλη τη διάρκεια του χρόνου με εφήβους που ενδιαφέρονται να ενημερώνονται, να δραστηριοποιούνται και να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με το έργο της Αρχής. Στις τέσσερις συναντήσεις της χρονιάς τα μέλη της ομάδας εκπαιδεύτηκαν σχετικά με την αποστολή τους, διατυπώθηκαν οι απόψεις και οι προτάσεις των εφήβων σχετικά με ζητήματα που αφορούν το δικαίωμα συμμετοχής και έκφρασης της γνώμης των παιδιών, τις αθέμιτες διακρίσεις και την προστασία από τη βία. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της χρονιάς, ο Συνήγορος του Παιδιού και οι έφηβοι αντάλλασσαν απόψεις σε διάφορα θέματα ενδιαφέροντός τους, μέσα από κλειστό ηλεκτρονικό φόρουμ που δημιουργήθηκε γι' αυτόν τον σκοπό. Στις συζητήσεις του φόρουμ δόθηκε η δυνατότητα να παίρνουν μέρος και όλοι οι έφηβοι που είχαν αποστείλει αιτήσεις για να συμμετάσχουν στην Ομάδα Εφήβων Συμβούλων. Ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε αρκετά από τα μέλη της ομάδας στα σχολεία τους ή σε ιδρύματα στα οποία διαμένουν ορισμένα από αυτά. Συζήτησε μαζί τους και με τους συνομηλίκους τους σχετικά με το έργο της Ομάδας Εφήβων Συμβούλων, αλλά και ειδικότερα θέματα που τους απασχολούν. Επίσης, υποστήριξε τους εφήβους, προκειμένου να διεξάγουν έρευνες για ζητήματα του σχολείου και να αναλάβουν άλλες συναφείς δραστηριότητες.

Τον Νοέμβριο, κατά τη διάρκεια της τέταρτης συνάντησης της ομάδας, τα μέλη της είχαν την ευκαιρία να συνομιλήσουν με την Υπουργό Παιδείας που ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση του Συνηγόρου του Παιδιού και συζήτησε με τα παιδιά το θέμα «Σχολικοί κανονισμοί και δημοκρατική διοίκηση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση». Βάση για τη συζήτηση αποτέλεσε το κείμενο προτάσεων των μαθητών που προέκυψε από την ανοικτή συζήτηση του προηγούμενου Μαρτίου στη Θεσσαλονίκη.

Η συμβολή της Ομάδας Εφήβων Συμβούλων, κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της, στο έργο του Συνηγόρου του Παιδιού αξιολογείται ως θετική, διότι τον έδωσε τη δυνατότητα να ενημερώνεται για τις απόψεις των εφήβων μέσα από τη διαρκή συνεργασία μαζί τους. Παράλληλα, μέσα από την ίδια τη λειτουργία της ομάδας δημοσιοποιήθηκε η σημασία της συστηματικής ακρόασης των απόψεων των παιδιών στα θέματα που τα αφορούν και τα επηρεάζουν.

Ο Συνήγορος του Παιδιού ανταλλάσσει την εμπειρία του στον τομέα αυτόν με τους ομόλογους θεσμούς της Ευρώπης που διατηρούν αντίστοιχες Ομάδες Εφήβων Συμβούλων, με στόχο να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της δράσης τους.*

Ανοικτή συζήτηση με μαθητές στη Θεσσαλονίκη

Στις 15 Μαρτίου ο ΣΤΠ, σε συνεργασία με την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης και τις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής και Ανατολικής Θεσσαλονίκης, διοργάνωσε στη Θεσσαλονίκη ανοικτή συζήτηση με μαθητές με θέμα «Ο ρόλος των μαθητών στην σύνταξη και την εφαρμογή Σχολικών Κανονισμών». Στην εκδήλωση συμμετείχαν 130 μαθητές από 60 γυμνάσια και λύκεια της Περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας και 20 μέλη της Ομάδας Εφήβων Συμβούλων. Οι μαθητές αντάλλαξαν απόψεις και προτάσεις για ένα δημοκρατικό σχολείο που να διασφαλίζει τον αλληλοσεβασμό, να προκρίνει τον διάλογο, τις συμφωνίες και την πειθώ αντί τις διαταγές και τις ποινές, να ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα, να δίνει ευχαρίστηση και ικανοποίηση στους μαθητές, αλλά και στους εκπαιδευτικούς. Σύνοψη των κυριότερων προτάσεων των μαθητών στην ανοικτή συζήτηση και βίντεο από την εκδήλωση.



ση υπάρχουν αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Παιδιού.*

«Ημέρα διαλόγου» στην Κατερίνη

Στις 10 Απριλίου ο Συνήγορος του Παιδιού και το Γραφείο Αγωγής Υγείας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του νομού Πιερίας διοργάνωσαν «Ημέρα διαλόγου με τα παιδιά» στην Κατερίνη. Ήταν η τρίτη «Ημέρα διαλόγου» του Συνηγόρου του Παιδιού με παιδιά, ύστερα από αυτές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης της προηγούμενης χρονιάς. Στην εκδήλωση συμμετείχαν 44 μαθητές από γυμνάσια και λύκεια του νομού. Συζήτησαν θέματα σχετικά με το σχολείο, τη βία, την έκφραση, τις διακρίσεις και κατέγραψαν τις απόψεις, τα συμπεράσματα και τις προτάσεις τους. Σε συνέχεια αυτής της ημερίδας, διοργανώθηκε ανοικτή εκδήλωση σε πεζόδρομο της Κατερίνης στις 6 Μαΐου. Εκεί, οι μαθητές παρουσίασαν δημόσια τις προτάσεις τους για τις σχέσεις μαθητών – εκπαιδευτικών, την οργάνωση του σχολείου, την πρόληψη και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας και διακρίσεων στο σχολείο και τη δυνατότητα των παιδιών να εκφράζονται.

Οι προτάσεις των μαθητών είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Παιδιού.*

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΚΟ

Στις 3 Νοεμβρίου ο ΣτΠ φιλοξένησε την ιδρυτική γενική συνέλευση του Δικτύου ΜΚΟ για την παρακολούθηση της εφαρμογής της ΔΣΔΠ. Η δημιουργία

του δικτύου εκκρεμούσε για χρόνια στη χώρα μας και για τον λόγο αυτόν ο Συνήγορος του Παιδιού κάλεσε, τον Οκτώβριο του 2008, τις ΜΚΟ να συνεργαστούν και διευκόλυνε τις συναντήσεις τους στη διάρκεια του χρόνου, έως τη διεξαγωγή της ιδρυτικής συνέλευσης.

Στο δίκτυο συμμετέχουν 47 οργανώσεις που ασχολούνται με τα δικαιώματα του παιδιού. Στόχος του δικτύου είναι η ισχυροποίηση της θέσης των παιδιών και η αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των δημόσιων οργάνων που είναι αρμόδια για να διασφαλίζουν τα δικαιώματα του παιδιού. Ανάμεσα στα άλλα το δίκτυο σκοπεύει να:

- Εκπονήσει εναλλακτική έκθεση για την εφαρμογή της ΔΣΔΠ στη χώρα μας, η οποία θα αποσταλεί στην Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ, δεδομένου ότι η ελληνική κυβέρνηση απέστειλε τον Ιούλιο του 2009 την 2η και την 3η περιοδική εθνική έκθεση για την εφαρμογή της ΔΣΔΠ.
- Παρακολουθεί διαρκώς την εφαρμογή της ΔΣΔΠ και της εθνικής νομοθεσίας για τα παιδιά.
- Προωθεί τη συνεργασία και την ανταλλαγή εμπειρίας και απόψεων μεταξύ των οργανώσεων που εργάζονται για τα παιδιά και με τα παιδιά.
- Παρεμβαίνει προς την πολιτεία για την πληρέστερη εφαρμογή της σύμβασης και για τη λήψη των αναγκαίων νομοθετικών και θεσμικών μέτρων.
- Αναλαμβάνει δράσεις για την ευαισθητοποίηση των παιδιών και των πολιτών, με στόχο τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού.

- Υποστηρίζει την καθιέρωση προτύπων για τη λειτουργία των ΜΚΟ για παιδιά.

Την 11η Δεκεμβρίου, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού, η συντονιστική επιτροπή που εκλήχθηκε από την ιδρυτική συνέλευση του Δικτύου των ΜΚΟ, μαζί με τον Βοηθό Συνήγορο για τα Δικαιώματα του Παιδιού επισκέφθηκαν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον ενημέρωσαν σχετικά με τον προγραμματισμό δράσης τους.

Περισσότερες πληροφορίες για το δίκτυο φιλοξενοούνται στην ειδική υπο-ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Παιδιού για τις ΜΚΟ www.0-18.gr/gia-megalouys/mko

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΤΙΜΩΡΙΑΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Το Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά διοργάνωσε, στις 30 Απριλίου στο Ζάππειο Μέγαρο, εκδήλωση με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας. Συντονιστής του δικτύου είναι ο Συνήγορος του Παιδιού. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε η πανευρωπαϊκή εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εξάλειψη της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά, καθώς και το τηλεοπτικό μήνυμα της εκστρατείας «Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών!», το οποίο στη συνέχεια προβλήθηκε για ένα δίμηνο από τους τηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας με έγκριση κοινωνικού μηνύματος από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν επίσης οι δράσεις του δικτύου και μαθητές σχολείων ανέδειξαν το αίτημά τους για την αποφυγή κάθε μορφής βίας από τους μεγάλους στα παιδιά, μέσα από έργα ζωγραφικής, κείμενα και έρευνες για τη σωματική τιμωρία.*

ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΝΤΕΡΝΕΤ ΚΑΦΕ

Τον Οκτώβριο ολοκληρώθηκε ο ανοικτός διάλογος που ξεκίνησε ο Συνήγορος του Παιδιού πριν από έναν χρόνο με θέμα «Η προστασία των δικαιωμάτων

του παιδιού στα ίντερνετ καφέ». Ο ΣτΠ έλαβε υπόψη του προτάσεις από φορείς που συμμετείχαν στην πρώτη συνάντηση διαβούλευσης και στη συνέχεια συνέταξε και απηύθυνε στα συναρμόδια υπουργεία κείμενο, στο οποίο μεταξύ άλλων προτείνει να:

- Καθιερωθούν κριτήρια και διαδικασία για την πιστοποίηση των καταστημάτων που είναι φιλικά για τα παιδιά. Ειδικότερα, να δημιουργηθεί κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο και περιβάλλον χρήσης για ανηλίκους και να αναρτώνται μέσα στα καταστήματα οδηγίες για την προστασία των παιδιών από ενδεχόμενους κινδύνους.
- Γίνει υποχρεωτική η γραπτή συναίνεση των γονέων/κηδεμόνων προκειμένου τα μικρότερα παιδιά να έχουν πρόσβαση στα συγκεκριμένα καταστήματα.
- Ελέγχεται η τήρηση της νομοθεσίας στα καταστήματα από τις περιφερειακές διοικητικές υπηρεσίες.
- Σχεδιαστεί εκστρατεία ενημέρωσης για την προστασία από τους κινδύνους του διαδικτύου, καθώς και από την εκτεταμένη έκθεση των παιδιών σε αυτό.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΑΦΙΣΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού (20 Νοεμβρίου), ο Συνήγορος του Παιδιού και η Ένωση Γραφιστών Ελλάδας κάλεσαν δημιουργούς να φιλοτεχνήσουν αφίσες με σχετικό θέμα, στο πλαίσιο της δράσης «Δημιουργικά κύματα». Επιτροπή, στην οποία συμμετείχε και ο Συνήγορος του Παιδιού, επέλεξε 13 από τις 79 διαγωνιζόμενες αφίσες, οι οποίες εκτέθηκαν στα γραφεία του ΣτΠ και της Ένωσης. Επίσης, με την υποστήριξη και του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (σήμερα, Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων), οι αφίσες προβλήθηκαν στις οθόνες του μετρό και του τραμ και αναρτήθηκαν σε μέσα μεταφοράς. Αναρτήθηκαν ακόμη σε χώρους του Δήμου Αθηναίων. Τέλος, όσες από αυτές επιλέχθηκαν από τα παιδιά της Κοινότητας Εφήβων Συμβούλων του Συνηγόρου του Παιδιού στάλθηκαν σε σχολεία όλης της Ελλάδας.*

ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κανονισμοί και δημοκρατική διοίκηση στα σχολεία

Ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι η πλειονότητα των υποθέσεων που διερευνά σχετικά με την επιβολή κυρώσεων σε

μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αποκαλύπτει το σοβαρό δημοκρατικό έλλειμμα στη διοίκηση του σχολείου. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώθηκε και από την επικοινωνία του ΣτΠ με μαθητές και εκπαιδευτικούς, με αφορμή επισκέψεις σε σχολεία,

αλλά και στο πλαίσιο της τακτικής επαφής με την Ομάδα Εφήβων Συμβούλων.

Ο Συνήγορος του Παιδιού υποστηρίζει την ανάγκη να εισαχθούν και να εμποδιστούν στην καθημερινότητα του σχολείου θεσμοί που να προωθούν τη συμμετοχή των μαθητών, να αναγνωρίζουν το δικαίωμα να ακούγεται η άποψή τους στα θέματα που τους αφορούν και, γενικότερα, να θέτουν ένα πλαίσιο αρχών δημοκρατικής διοίκησης.

Προς την κατεύθυνση αυτή, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του κατά τη διερεύνηση των ατομικών υποθέσεων, ο ΣτΠ απηύθυνε έγγραφο προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – ΥΠΕΠΘ– (σήμερα, Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων), με τίτλο «Σχολικοί κανονισμοί και δημοκρατική διοίκηση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση», στο οποίο εξέθεσε τις θέσεις του και διατύπωσε σειρά συγκεκριμένων προτάσεων.* Ειδικότερα:

- Επισήμανε την ανάγκη να προωθηθεί νομοθετική πρόβλεψη ώστε να θεσπιστεί κανονισμός λειτουργίας σε κάθε σχολική μονάδα, υπό τη μορφή ενός συνόλου βασικών κανόνων, ο οποίος θα συντάσσεται με τη συμμετοχή όλων των μελών της σχολικής

κοινότητας και θα εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Τόνισε την ανάγκη να προβλεφθεί μια λεπτομερώς καθορισμένη διαδικασία, που να εγγυάται την ουσιαστική ακρόαση των ενδιαφερομένων και την ευρύτερη δυνατή συναίνεση τόσο κατά τη σύνταξη του κανονισμού όσο και κατά την εφαρμογή του (π.χ. ισότιμη συμμετοχή μαθητών – εκπαιδευτικών – συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, δυνατότητα υποβολής αντιρρήσεων μέσα σε ρητή προθεσμία, πρόβλεψη στο ωρολόγιο πρόγραμμα επαρκούς χρόνου για διαβούλευση στην αρχή του έτους, διαδικασία υποβολής παραπόνων κατά την εφαρμογή του κανονισμού).

- Πρότεινε την έκδοση από το υπουργείο κατευθυντήριων οδηγιών για τη φιλοσοφία και το δυναμικό περιεχόμενο των σχολικών κανονισμών, με έμφαση στις αρχές της δημοκρατικής διοίκησης και στα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις εκπαιδευτικών και μαθητών.
- Εισηγήθηκε τη διεξαγωγή σεμιναρίων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, σχετικά με τον θεσμό του σχολικού κανονισμού ως στοιχείου δημοκρατικής διοίκησης του σχολείου. Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να δοθεί έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το περιεχόμενο των σχολικών κανονισμών, όπως είναι η συμμετοχή των μαθητών στη λήψη των αποφάσε-



ων, η υποστήριξη της λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων, η επίλυση συγκρούσεων, η πρόληψη και η αντιμετώπιση περιστατικών βίας, η διαχείριση κρίσεων στο σχολείο και η αντιμετώπιση εκ μέρους της κοινότητας νέων μορφών παρεκτροπών των μαθητών (π.χ. προσβολή προσωπικότητας μέσω του διαδικτύου ή με χρήση κινητού τηλεφώνου).

- Πρότείνει τη συνεργασία της Αρχής, στο πλαίσιο της θεσμικής της αποστολής, με όλους τους συναρμόδιους φορείς και το υπουργείο, προκειμένου το ζήτημα να τύχει εκτενούς επιστημονικής μελέτης και επεξεργασίας και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα με απώτερο στόχο την προάσπιση και την προαγωγή των δικαιωμάτων των ανηλίκων στον χώρο της εκπαίδευσης.

Ενδεικτική υπόθεση

☞ Ο ΣτΠ διερεύνησε μια υπόθεση που φανερώνει τη συγκρουσιακή διάσταση που μπορεί να προσλάβει η δημιουργία και η τήρηση του σχολικού κανονισμού, όταν αυτός δεν είναι προϊόν συλλογικής διαβούλευσης. Συγκεκριμένα, ομάδα γονέων διαμαρτυρήθηκε για το περιεχόμενο του κανονισμού λειτουργίας ιδιωτικού σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι διατάξεις διέπονταν πράγματι από υπέρμετρη αυστηρότητα και αοριστία ως προς τις ποινές και τον πειθαρχικό έλεγχο, ο οποίος, εκτός των άλλων, εκτεινόταν και στην εξωσχολική ζωή των μαθητών. Κυρίως, όμως, εντοπίστηκε διάταξη για την πρόληψη ή και την αντιμετώπιση χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, όρος της οποίας προέβλεπε ότι το σχολείο μπορούσε να ζητήσει από τους γονείς του μαθητή που υπήρχε υπόνοια ότι έχει κάνει χρήση να υποβληθεί αυθημερόν και με την παρουσία εκπροσώπου του σχολείου σε ιατρικές εξετάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων έπρεπε στη συνέχεια να παραδοθούν στη διεύθυνση του σχολείου. Σε περίπτωση άρνησης, ο μαθητής μπορούσε ακόμη και να διαγραφεί από το σχολείο. Ο ΣτΠ, θεωρώντας τον όρο αυτόν καταχρηστικό, επικοινωνήσε με το γραφείο και τη διεύθυνση εκπαίδευσης της περιοχής του σχολείου, που είναι υπεύθυνες για την έγκριση του κανονισμού, και διαπίστωσε ότι ο κανονισμός δεν είχε καν υποβληθεί για έγκριση. Ο ΣτΠ έστειλε επίσης έγγραφο με τις παρατηρήσεις του στο σχολείο. Έπειτα από αυτό, το γραφείο εκπαίδευσης έστειλε και αυτό έγγραφο στο σχολείο με τις παρατηρήσεις του εφ' όλης της ύλης και επί

της συγκεκριμένης διάταξης του κανονισμού, παραπέμποντας στις επιστημονικές του Συνηγόρου του Παιδιού. Επίσης, ενέκρινε τον κανονισμό υπό τη διαλυτική αίρεση της τροποποίησης των επίμαχων σημείων μέσα σε ένα τρίμηνο. Τέλος, ο ΣτΠ ζήτησε και αναμένει τη γνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ως προς τη συγκεκριμένη διάταξη (υπόθεση 13570/2009).

Παράλληλη στήριξη μαθητών με αναπηρία

Από την έναρξη της λειτουργίας του, ο ΣτΠ έχει εξετάσει μεγάλο αριθμό αναφορών σχετικών με την εφαρμογή του θεσμού της παράλληλης στήριξης μαθητών με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη σχολική τάξη του γενικού σχολείου. Αφού διαπίστωσε πάγια και σοβαρά προβλήματα στην εφαρμογή του μέτρου και συστηματική αδυναμία να επιτευχθεί λύση σε ατομικές υποθέσεις, συνέταξε πόρισμα προς το ΥΠΕΠΘ, στο οποίο διατυπώνει τις σχετικές διαπιστώσεις και προτάσεις του.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι σε πολλές περιπτώσεις το υπουργείο:

- Δηλώνει αδυναμία να υλοποιήσει το μέτρο, παρά την ύπαρξη γνωματεύσεων από τους αρμόδιους δημόσιους διαγνωστικούς φορείς, αποδίδοντας το πρόβλημα σε ανεπάρκεια κονδυλίων ή εκπαιδευτικών.
- Αντιμετωπίζει ως καταχρηστικές ή δεν λαμβάνει υπόψη του γνωματεύσεις των αρμόδιων διαγνωστικών κέντρων του, υποβαθμίζοντας στην πράξη το επιστημονικό τους έργο.
- Αντιμετωπίζει τον θεσμό της παράλληλης στήριξης ως αντίστοιχο της φοίτησης ενός μαθητή σε τμήμα ένταξης, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες για τις οποίες καθένας από τους θεσμούς αυτούς δημιουργήθηκε για να καλύψει ή τη φύση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών του κάθε μαθητή.
- Δεν διασφαλίζει ότι δεν θα μετακυλίεται στις οικογένειες η ευθύνη της πολιτείας για παροχή ατομικής υποστήριξης στους μαθητές με διαταραχές αυτιστικού φάσματος προκειμένου να φοιτήσουν στο γενικό σχολείο.

Οι οργανωτικές και οι νομοθετικές προτάσεις του ΣτΠ προς το ΥΠΕΠΘ διατυπώνονται στο ομότιτλο παράρτημα της παρούσας έκθεσης. Το παραπάνω πόρισμα είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Παιδιού.*

Λειτουργία του 132ου Δημοτικού Σχολείου της Αθήνας (συγκρότημα Γκράβας)

Η Αρχή δέχθηκε σειρά αναφορών με θέμα τη λειτουργία του 132ου Δημοτικού Σχολείου της Αθήνας (συγκρότημα Γκράβας). Κατά τη διερεύνηση των υποθέσεων, ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε το σχολείο και συνάντησε μαθητές της ΣΤ΄ τάξης, τον σύλληγο διδασκόντων και τον διευθυντή του σχολείου. Στη συνέχεια, απύθυνε επιστολή στον Υφυπουργό και έπειτα στον Υπουργό Παιδείας με ερωτήματα για τους λόγους που, με την τοποθέτηση του νέου διευθυντή τον Νοέμβριο του 2007, οδήγησαν στην προφορική κατάργηση σειράς προγραμμάτων και καινοτόμων δράσεων που υλοποιούνταν υπό την προηγούμενη διεύθυνση. Δεδομένου ότι τα σχετικά ερωτήματα δεν απαντήθηκαν από την ηγεσία του υπουργείου, ο ΣτΠ απευθύνθηκε ξανά στη νέα ηγεσία του συνοψίζοντας τις διαπιστώσεις του σχετικά με τη λειτουργία του σχολείου.

Σύμφωνα με αυτές, το 132ο Δημοτικό Σχολείο, με 70% αλλοδαπούς μαθητές, επί σειρά ετών και υπό την προηγούμενη διεύθυνση, λειτούργησε αποτελεσματικά προκειμένου να ενταχθούν οι αλλοδαποί μαθητές με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στη σχολική κοινότητα, να ελαχιστοποιηθούν φαινόμενα ρατσισμού και βίας μεταξύ των μαθητών και να δημιουργηθεί μια καλή συνεργασία σχολείου και γονέων. Από την επίσκεψη στο σχολείο μετά την τοποθέτηση του νέου διευθυντή διαπιστώθηκε ότι:

- Το σχολείο βρίσκεται σε έντονη κρίση και βιώνει μια εσωτερική αντιπαράθεση των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- Ο διευθυντής αδυνατεί να λειτουργήσει ως εγγυητής της καλής ατμόσφαιρας και της επικοινωνίας ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας, σύμφωνα με τις εκ του νόμου αρμοδιότητές του.
- Τα μέλη του συλλόγου διδασκόντων είναι βαθιά απογοητευμένα, καθώς αισθάνονται ότι ο χρόνος και ο κόπος που έχουν διαθέσει και η συναισθηματική επένδυση στη δουλειά τους δεν έχουν αναγνωριστεί από την πολιτεία.
- Οι μαθητές εμφανώς αναγνωρίζουν και εκτιμούν τους εκπαιδευτικούς και το προηγούμενο έργο τους.

Ο ΣτΠ υποστήριξε ότι, λόγω του μεγάλου αριθμού αλλοδαπών μαθητών που φοιτούν στο σχολείο, είναι αναγκαίο να ληφθούν ειδικά μέτρα προκειμένου:

- Οι αλλοδαποί μαθητές να έχουν την απαραίτητη βοήθεια για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.
- Οι μαθητές να αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις μεταξύ τους και να αποτρέπονται φαινόμενα βίας, ρατσισμού και περιθωριοποίησης.
- Να καλλιεργείται κλίμα συνεργατικότητας και αλληλοσεβασμού ανάμεσα σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, γονείς, μαθητές).
- Οι αλλοδαποί γονείς να προσελκύνονται από το σχολείο, να επικοινωνούν με τους εκπαιδευτικούς και να αναπτύσσονται συνεργατικές σχέσεις μαζί τους προς όφελος των παιδιών τους.
- Οι εκπαιδευτικοί να ενισχύονται με ειδικά εκπαιδευτικά μέσα και εκπαιδευτικές μεθόδους αξιοποιώντας τα διαθέσιμα βοηθήματα της ελληνικής πολιτείας (τάξεις υποδοχής, προγράμματα αγωγής υγείας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κ.λπ.), ώστε να στηρίζονται και να ενθαρρύνονται στο δύσκολο έργο τους.*

Παροχή δωρεάν ξενόγλωσσων βιβλίων στο λύκειο

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε υπόθεση με θέμα την υποχρέωση των μαθητών του λύκειου να αγοράζουν τα βιβλία που χρειάζονται για να παρακολουθήσουν το μάθημα της ξένης γλώσσας. Από την έρευνα προέκυψε ότι το ΥΠΕΠΘ δεν έχει προβλέψει την απαραίτητη διαδικασία για την προμήθεια των βιβλίων αυτών από τα λύκεια, με συνέπεια οι γονείς να επιβαρύνονται με τη σχετική δαπάνη.

Ο Συνήγορος του Παιδιού επισήμανε ότι η δωρεάν παιδεία δεν αφορά μόνο τη μη καταβολή διδάκτρων, αλλά και τη δωρεάν παροχή των στοιχειωδώς απαραίτητων διδακτικών μέσων για την αποτελεσματική συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για τον λόγο αυτόν, πρότεινε να βρεθεί τρόπος ώστε να χορηγούνται στους μαθητές δωρεάν τα βιβλία των ξενόγλωσσων μαθημάτων.

Επειδή η εφαρμογή ανάλογων μέτρων είναι χρονοβόρα, προτάθηκαν και πιθανές προσωρινές λύσεις, όπως είναι η χορήγηση βιβλιοκάρτας για αγορά βιβλίων με χρέωση του δημοσίου, η δυνατότητα πρόσβασης των μαθητών σε βιβλιοθήκη κ.ά.

Το υπουργείο ενημέρωσε τον Συνήγορο του Παιδιού για τα εξής:

- Έχει ήδη ζητήσει από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να

ξεκινήσει διαδικασία συγγραφής των βιβλίων για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών στο λύκειο.

- Προκειμένου να καλυφθούν άμεσα οι ανάγκες των μαθητών, προβαίνει στην αγορά των πνευματικών δικαιωμάτων ξενόγλωσσων βιβλίων και στην εκχώρηση δικαιωμάτων αποκλειστικότητας από έλληνες ή ξένους εκδότες και συγγραφείς, διαδικασία που προβλεπόταν να έχει ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2009–2010.
- Δεν είναι εφικτές οι προτάσεις του ΣτΠ για προσωρινή λύση κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2008–2009.

Τον Σεπτέμβριο του 2009 γονείς, εκπαιδευτικοί, αλλά και η αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου ενημέρωσαν την Αρχή ότι η προμήθεια των ξενόγλωσσων βιβλίων εξακολουθούσε να επιβαρύνει τους γονείς. Ο Συνήγορος του Παιδιού έθεσε εκ νέου το θέμα στη νέα διοίκηση του υπουργείου.*

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Δημοτικοί βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί

Οι κρατικοί βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί υπάγονται, από το 2001, στους ΟΤΑ και λειτουργούν με τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ). Οι ήδη υπάρχουσες ή οι νέες δομές που δη-

μιουργήθηκαν λειτουργούν πλέον με κανονισμούς που στηρίζονται στην ΚΥΑ 16065/2002 (πρότυπος κανονισμός λειτουργίας), η οποία ρυθμίζει θέματα σχετικά με τη διοίκηση του ΝΠΔΔ, την οργάνωση και τη λειτουργία των παιδικών σταθμών και το ημερήσιο πρόγραμμά τους, το προσωπικό των σταθμών και τις εγγραφές των παιδιών.

Ο ΣτΠ δέχεται κάθε χρόνο μεγάλο αριθμό αναφορών, που αφορούν κυρίως την έλλειψη διαφάνειας και τη μη τήρηση των κριτηρίων της κοινής υπουργικής απόφασης κατά τις εγγραφές των παιδιών. Επίσης, αρκετές αναφορές σχετίζονται με την υλικότεχνική υποδομή των σταθμών και τα τροφεία.

Τα προβλήματα οφείλονται κυρίως στα εξής:

- Οι δήμοι χρησιμοποιούν πολλές φορές τα έσοδα από τα τροφεία και τον κρατικό προϋπολογισμό για την εξυπηρέτηση άλλων σκοπών, γεγονός που αφενός ευθύνεται για την έλλειψη επαρκούς αριθμού δομών και αφετέρου έχει ως αποτέλεσμα να παραμελούνται οι σταθμοί και να είναι ελλιπώς στελεχωμένοι.
- Εκδηλώνονται προσωπικές παρεμβάσεις κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων εγγραφής, με συνέπεια την άνιση μεταχείριση των πολιτών.
- Οι δήμοι καταχρώνται τη διακριτική ευχέρεια και το ασαφές πλαίσιο της κοινής υπουργικής απόφασης για τη ρύθμιση θεμάτων που δεν προβλέπονται σε



αυτή και, επιπλέον, ολόκληρη η διαδικασία ελέγχου εκ μέρους της Περιφέρειας είναι πλημμελής.

☛ *Ως προς τα κριτήρια εγγραφής:* Η κοινή υπουργική απόφαση ορίζει ότι τα παιδιά πρέπει να προέρχονται κυρίως από την περιοχή των ΟΤΑ στον οποίο ανήκουν οι σταθμοί ή από όμορη περιοχή και ότι επιλέγονται τα παιδιά εργαζόμενων γονέων και οικονομικά αδύνατων οικογενειών, προτιμώνται δε εκείνα που έχουν ανάγκη αυξημένης φροντίδας λόγω διαφόρων κοινωνικών αιτιών (π.χ. μονογονεϊκές οικογένειες, γονείς με αναπηρία, πολύτεκνοι κ.λπ.). Στην πράξη, πολλοί δήμοι περιορίζουν τις εγγραφές μόνο στους δημότες τους ή παρακάμπτουν τα κριτήρια. Στις σχετικές υποθέσεις που ερευνά, ο ΣτΠ επισημαίνει τα στοιχεία που τυχόν δεν συνυπολογίστηκαν κατά την κρίση της αίτησης, με βάση τον κανονισμό λειτουργίας των σταθμών και το σκεπτικό των αποφάσεων του δήμου. Τα στοιχεία αυτά αφορούν κυρίως την οικονομική και την κοινωνική κατάσταση των γονέων. Στις περιπτώσεις που τα αίτια είναι κοινωνικά, η έκβαση των υποθέσεων είναι συνήθως επιτυχής. Στις περιπτώσεις που η εξέταση των οικονομικών κριτηρίων κρίνεται ή αποδεικνύεται αδιαφανής, η συνήθης αιτιολογία των ΝΠΔΔ είναι ότι ο αριθμός των θέσεων είναι μικρός για να καλυφθούν όλες οι αιτήσεις. Εάν η απάντηση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη, τότε ο ΣτΠ εξετάζει τις εγκεκριμένες αιτήσεις σε σχέση με την αίτηση του ενδιαφερόμενου πολίτη, γεγονός που συχνά οδηγεί σε δικαίωση του τελευταίου.

☛ *Ως προς τα τροφεία:* Μολονότι οι ΟΤΑ χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό για τους σταθμούς, επιβάλλουν τέλη (τροφεία) στους γονείς, με τον διακηρυγμένο σκοπό να βελτιώνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τα φιλοξενούμενα παιδιά. Στην πράξη, επιβάλλονται πολλές φορές τέλη χωρίς να επέρχονται βελτιώσεις. Συχνά, η αύξηση των τροφείων γίνεται χωρίς την έγκαιρη ενημέρωση των γονέων, παρ' ότι αυτό προβλέπεται από την κοινή υπουργική απόφαση, και το ύψος τους δεν υπολογίζεται με σαφή τρόπο. Ο ΣτΠ απευθύνεται πρώτα στο ΝΠΔΔ, και αν κριθεί απαραίτητο, στην Περιφέρεια ή και στο Υπουργείο Εσωτερικών (σήμερα, Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης) για να ελεγχθεί η νομιμότητα των σχετικών πράξεων.

☛ *Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή και τις συνθήκες υγιεινής των δημοτικών παιδικών σταθμών:*

Παρατηρείται ότι οι ΟΤΑ ενίοτε παραμελούν τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής, με αποτέλεσμα να μειώνεται τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά η δυνατότητα φιλοξενίας παιδιών. Σε πολλές περιπτώσεις, ο ΣτΠ διενεργεί αυτοψία (συχνά με συνεργασία των Κύκλων Δικαιωμάτων του Παιδιού και Ποιότητας Ζωής) και διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις. (υποθέσεις 14324/2009, 14368/2009, 12577/2009, 15187/2009, 15772/2009 κ.ά.).

Φροντίδα και αποκατάσταση παιδιών με προβλήματα ψυχικής υγείας

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει επισημάνει επανειλημμένα στις ετήσιες εκθέσεις των προηγούμενων ετών, σε δελτία τύπου, αλλά και σε σχετικό πόρισμα ότι μεγάλος αριθμός παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές ή σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα δεν καλύπτονται από τις παροχές της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και στην πράξη υφίστανται σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους.

Μέσα από την έρευνα ατομικών υποθέσεων, καθώς και από επισκέψεις σε ιδρύματα, νοσοκομεία, δομές φιλοξενίας και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης παιδιών και εφήβων και ύστερα από συνεχή συνεργασία με επαγγελματίες υγείας και πρόνοιας από όλη τη χώρα, ο Συνήγορος του Παιδιού έχει διαπιστώσει ότι τα παιδιά αυτά παραμένουν συχνά στο οικογενειακό τους περιβάλλον χωρίς την αναγκαία υποστήριξη ή τοποθετούνται σε προνοιακές δομές ακατάλληλες για τις ανάγκες τους, με συνέπεια να κακοποιούνται από το ίδιο το σύστημα που υποτίθεται ότι τα περιθάλπει.

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του γι' αυτό το θέμα, ο ΣτΠ διοργάνωσε στις 5 Φεβρουαρίου ημερίδα με θέμα «Παιδί με προβλήματα ψυχικής υγείας: Το δικαίωμα στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση». Στην ημερίδα συμμετείχαν επαγγελματίες και εκπρόσωποι φορέων που ασχολούνται με την ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων και παρουσιάστηκαν το έργο και τα προβλήματα υπηρεσιών ψυχικής υγείας για παιδιά και εφήβους. Μεταξύ των προβλημάτων που αναδείχθηκαν ξεχωρίζουν:

- η έλλειψη μονάδων για ανηλίκους, ιδίως εφήβους, που χρήζουν επείγουσας παιδοψυχιατρικής νοσηλείας,

- η απουσία εξειδικευμένων δομών ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές ή με άλλα σοβαρά προβλήματα που χρήζουν ειδικής θεραπευτικής αντιμετώπισης,
- η σοβαρή δυσλειτουργία στις υπάρχουσες μονάδες ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών φορέων, λόγω των σημαντικών περικοπών και καθυστερήσεων στη χρηματοδότησή τους και της συνακόλουθης ανασφάλειας σχετικά με τη συνέχιση της λειτουργίας τους.

Ο ΣτΠ γνωστοποίησε στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας τα συμπεράσματα της ημερίδας, στα οποία περιλαμβάνεται έκκληση προς την πολιτεία να υιοθετήσει άμεσα τα αναγκαία μέτρα, ώστε να αξιοποιηθούν και να εδραιωθούν οι κατακτήσεις της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης των τελευταίων ετών και έτσι να διασφαλιστεί η συνέχεια της μεταρρύθμισης και η λειτουργία των υπηρεσιών.

Οι εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν, καθώς και η επιστολή με τα συμπεράσματα της ημερίδας προς τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Παιδιού.*

Φιλοξενία και περίθαλψη παιδιών με χρόνιες παθήσεις και αναπηρίες

Κλιμάκια επιστημόνων της Αρχής επισκέφθηκαν μονάδες κοινωνικής φροντίδας παιδιών με χρόνιες παθήσεις και αναπηρίες για να διαπιστώσει τις συνθήκες λειτουργίας τους και αν καλύπτονται οι ανά-

γκες φιλοξενίας και περίθαλψης των ανηλίκων, με απώτερο σκοπό ο ΣτΠ να προωθήσει θεσμικές προτάσεις για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, στη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στο θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Παιδιών Σκαραμαγκά, στο Κέντρο Περίθαλψης Παιδιών Λexαινών, στο Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών Βούλας, στο θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Παιδιών «Άγιος Ανδρέας» Ρόδου και στο Άσυλο Χρονίων Παθήσεων Παιδιών «Γαλήνη Αναπήρων Παιδιών» Πάτρας.*

Η είσοδος των ανηλίκων στις δομές αυτές γίνεται ύστερα από αίτηση των γονέων, για λόγους κοινωνικοοικονομικούς, ή έπειτα από εισαγγελική εντολή για απομάκρυνση από το οικογενειακό περιβάλλον.

Ο ΣτΠ επισημαίνει τα εξής προβλήματα:

- Στις μονάδες φιλοξενούνται παιδιά με διαφορετικές χρόνιες παθήσεις και αναπηρίες (σωματικές, νοητικές και πολλαπλές αναπηρίες, αυτισμό κ.λπ.). Οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το προσωπικό των συγκεκριμένων δομών δεν μπορούν να ικανοποιήσουν επαρκώς τις διαφορετικές ανάγκες φροντίδας, περίθαλψης και υποστήριξης κάθε παιδιού, ιδίως παιδιών που χρειάζονται ιδιαίτερη ατομική παρακολούθηση και φροντίδα. Επίσης, εξαιτίας της αδυναμίας να μετακινηθούν τα παιδιά που ενηλικιώνονται σε άλλες μονάδες, αυτά παραμένουν φιλοξενοούμενα εφ' όρου ζωής, κατά παράβαση των κανονισμών λειτουργίας, με συνέπεια να δημιουργείται πληρότητα στα κέντρα και είναι αδύνατη η εισαγωγή νέων περιστατικών.
- Πολλές μονάδες δεν έχουν το απαιτούμενο εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό (καταγράφηκαν ελλείψεις σε γιατρούς, παιδοψυχιάτρους, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, ειδικούς παιδαγωγούς, λογοθεραπευτές, φυσιοθεραπευτές, εργοθεραπευτές κ.λπ.). Οι περιθαλλόμενοι δεν λαμβάνουν, συνεπώς, σταθερή ιατρική φροντίδα ούτε εξειδικευμένες υπηρεσίες θεραπείας, αποκατάστασης και κοινωνικοποίησης προσαρμοσμένες στις αναπηρίες και τις ανάγκες τους. Επιπλέον, υπάρχει γενικότερη έλλειψη σε νοσηλευτικό προσωπικό, με αποτέλεσμα να μην παρέχεται ατομική φροντίδα στους φιλοξενοούμενους, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις να δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλειά τους.



- Σε ορισμένες περιπτώσεις καταγράφηκαν ελλείψεις σε υποδομές και εξοπλισμό, όπως σε κατάλληλους χώρους και σε μέσα εργοθεραπείας, καλάρωσης, άσκησης, ψυχαγωγίας κ.ά.
- Σε αρκετές περιπτώσεις αναφέρθηκαν προβλήματα σχετικά με το νομικό καθεστώς των φιλοξενουμένων, καθώς παρέμενε ασαφές το καθεστώς της επιμέλειάς τους ή οι φερόμενοι ως ασκούντες την επιμέλεια στην πραγματικότητα ήταν παντελώς απόντες από τη ζωή τους.
- Καταγράφηκε η επαγγελματική εξουθένωση μελών του προσωπικού που υπηρετούν επί πολλή χρόνια στις μονάδες, χωρίς να έχουν την απαραίτητη υποστήριξη.

Από τις επισκέψεις αυτές, διαπιστώνεται εν γένει ότι τα παιδιά με χρόνιες παθήσεις και αναπηρίες ζουν σε εξαιρετικά δυσχερείς συνθήκες.

- Εξαιτίας της αδυναμίας του προσωπικού να τα παρακολουθήσει εξατομικευμένα, σε κάποιες περιπτώσεις τα παιδιά τίθενται σε καταστολή, προσδίδονται στις κλίνες τους, περιορίζονται σε ξύλινα κουβούκλια για πολλές ώρες ημερησίως ή παρακολουθούνται από ηλεκτρονικές κάμερες.
- Δεν έχουν σταθερή και επαρκή ιατρική και οδοντιατρική φροντίδα, συχνά δε τα θεραπευτικά, εκπαιδευτικά και ψυχαγωγικά προγράμματα, όπως και οι δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης και κοινωνικοποίησης που τους παρέχονται, δεν αντιστοιχούν στις πραγματικές ανάγκες τους.

Στις παραπάνω επισκέψεις καταγράφηκαν όμως και οι σοβαρές προσπάθειες που καταβάλλονται από τις διοικήσεις και τους εργαζομένους των μονάδων, σε ορισμένες περιπτώσεις με την υποστήριξη και μελών της τοπικής κοινωνίας, για τη βελτίωση των συνθηκών περίθαλψης και διαβίωσης των φιλοξενούμενων παιδιών και ενηλίκων.

Ο ΣτΠ προγραμματίζει να επισκεφθεί, μέσα στο επόμενο έτος, και τις υπόλοιπες δημόσιες μονάδες περίθαλψης παιδιών με χρόνιες παθήσεις και αναπηρίες και στη συνέχεια να δημοσιεύσει ειδική έκθεση με διαπιστώσεις και προτάσεις, τις οποίες θα θέσει υπόψη της Βουλής και του αρμόδιου υπουργείου.

Φροντίδα για ανηλίκους που απομακρύνονται από την οικογένειά τους

Ο Συνήγορος του Παιδιού δίνει μεγάλη έμφαση στα δικαιώματα των παιδιών που διαμένουν μακριά από τις

οικογένειές τους. Στη διάρκεια του έτους επισκέφθηκε δημόσιες μονάδες παιδικής προστασίας (Κέντρα Παιδικής Μέριμνας Θηλέων Ηρακλείου και Αρρένων στην Πάτρα, στη Λαμία και στην Κόνιτσα, Παιδοπόλεις «Άγιος Ανδρέας» Καλαμακίου και Νεάπολης Λασιθίου Κρήτης), όπου συναντήθηκε και συζήτησε με τους φιλοξενούμενους ανηλίκους και το προσωπικό.* Για μια ακόμη φορά, ο Συνήγορος του Παιδιού διαπίστωσε τις προσπάθειες που καταβάλλονται από τις διοικήσεις για να βελτιώσουν την ποιότητα των υπηρεσιών, αλλά και προβλήματα που οφείλονται στον ανεπαρκή αριθμό των μελών του μόνιμου επιστημονικού προσωπικού και των παιδαγωγών που φροντίζουν τα παιδιά στις μονάδες αυτές. Τα τελευταία χρόνια έχει επιχειρηθεί η κάλυψη θέσεων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και η απασχόληση επιπλέον προσωπικού μέσα από τα προγράμματα «stage». Ωστόσο, η εναλλαγή των προσώπων που συνεπάγονται αυτές οι μορφές απασχόλησης εντείνουν το αίσθημα ανασφάλειας τόσο στους εργαζομένους όσο και στους φιλοξενούμενους. Παράλληλα, η απουσία θεσμοθετημένων προτύπων για τις δομές παιδικής προστασίας, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, δεν επιτρέπει την αποτελεσματική παρακολούθηση και εποπτεία τους.

Ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε και μονάδες παιδικής προστασίας ΜΚΟ, όπου επιχειρείται η παροχή φροντίδας υψηλής ποιότητας (όπως είναι το Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας «Χατζηκυριάκειο» στον Πειραιά, ο Σύλλογος Μεριμνης Ανηλίκων στην Αθήνα, το Ίδρυμα «Μέλισσα» και το Παιδικό Χωριό SOS στη Θεσσαλονίκη), συζήτησε με φιλοξενούμενους, με τις διοικήσεις και με μέλη του προσωπικού.*

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει διαπιστώσει ότι:

- Το σύστημα πιστοποίησης και ελέγχου ποιότητας των ιδρυμάτων παιδικής προστασίας δεν έχει ακόμη τεθεί σε εφαρμογή και επαφίεται στις διοικήσεις των ιδρυμάτων η τήρηση των κανόνων δεοντολογίας σχετικά με τη στελέχωση, τη φροντίδα των φιλοξενούμενων και την οργάνωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Πολλά ιδρύματα αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εξειδικευμένη φροντίδα και αντιμετώπιση των παιδιών και ιδιαίτερα των εφήβων με ψυχικές διαταραχές, με αποτέλεσμα κάποια από αυτά να αρνούνται την εισαγωγή ή να αδυνατούν να παρέχουν τις απαραίτητες υπηρεσίες στα παιδιά και τους εφήβους.
- Απουσιάζουν οι εξειδικευμένες δομές για εφή-

βους με ψυχικές διαταραχές, με παραβατική συμπεριφορά ή για εφήβους που έχουν ανάγκη από ειδική θεραπευτική φροντίδα.

- Πολλά παιδιά παραμένουν για μακρό χρονικό διάστημα στα ιδρύματα, αντί να επιστρέφουν στις οικογένειές τους ή, εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό ή σκόπιμο, να τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες.
- Ο θεσμός της αναδοχής ελάχιστα έχει αναπτυχθεί, λόγω της ανεπάρκειας των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών που θα αναλάβουν την επιλογή, την εκπαίδευση και την υποστήριξη των ανάδοχων οικογενειών, αλλά και της παράλειψης της πολιτείας να διαθέσει τους σχετικούς πόρους.

Φιλοξενία ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων

Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί δραματικά ο αριθμός των παράνομα εισερχόμενων στη χώρα αλλοδαπών ανηλίκων, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ασυνόδευτοι και προέρχονται από χώρες της Ασίας και της Αφρικής που αντιμετωπίζουν

εμπόλεμες καταστάσεις και σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Από τους ανηλίκους αυτούς, μικρός είναι αριθμός που καταθέτει αίτηση για άσυλο, καθώς προσδοκία τους είναι να προωθηθούν σε χώρες της Δυτικής και Βόρειας Ευρώπης, όπου έχουν περισσότερες πιθανότητες να τους χορηγηθεί άσυλο και να τύχουν πραγματικής προστασίας.

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει επανειλημμένα λάβει δημόσια θέση στο ζήτημα της αντιμετώπισης των ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων και έχει ζητήσει, μεταξύ άλλων, να ληφθούν μέτρα για τη φροντίδα και την προστασία τους από ενδεχόμενους κινδύνους της ζωής τους, που συνεπάγεται η παρούσα κατάσταση.

Προσπαθώντας να ανταποκριθεί στη διόγκωση του φαινομένου της παράνομης εισόδου ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών και στην υποχρέωση να τους παράσχει προστασία, η διοίκηση προέβλεψε τη φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων στο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας στην Κόνιτσα και σε εγκαταστάσεις του Ιδρύματος «θεομήτωρ» στη Μυτιλήνη, περιοχή που αποτελεί πύλη εισόδου στη χώρα. Οι δύο αυτές μονάδες μπορούν να φιλοξενήσουν περίπου 200 ανηλίκους.

Ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε και τις δύο μονάδες και συνομίλησε με τη διοίκηση, το προσωπικό και τους φιλοξενούμενους σε αυτές.

Η εκτίμηση της Αρχής είναι ότι η δημιουργία των κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων είναι μια θετική ενέργεια στην κατεύθυνση της προστασίας των δικαιωμάτων των ανηλίκων, αντί της εφαρμοζόμενης πρακτικής της αστυνομικής κράτησης και στη συνέχεια της απελευθέρωσης των παράνομα εισερχόμενων στη χώρα ανηλίκων με υπηρεσιακό σημείωμα για απομάκρυνση από τη χώρα μέσα σε 30 ημέρες. Ωστόσο, για την αρτιότερη λειτουργία των κέντρων αυτών, είναι απαραίτητη η διά νόμου θεσμική τους κατοχύρωση και η διασφάλιση της διαρκούς λειτουργίας τους με κατάλληλη στελέχωση και σαφώς προσδιορισμένο πλαίσιο λειτουργίας.

Τη θέση αυτή διατύπωσε ο ΣτΠ με επιστολή του προς το αρμόδιο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, χωρίς ωστόσο να έχει λάβει ακόμη απάντηση.



ΥΓΕΙΑ

Καρδιοχειρουργική επέμβαση σε ανήλικο με αναπηρία

Ο Συνήγορος του Παιδιού δέχθηκε αναφορά με θέμα την καθυστέρηση νοσοκομείου να δρομολογήσει χειρουργική επέμβαση σε δεκατετράχρονο παιδί με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή και σοβαρά καρδιολογικά προβλήματα. Κατά την καρδιολογική εκτίμηση του Νοσοκομείου Παίδων «Αγία Σοφία» όπου νοσηλεύεταν ο ανήλικος, διαπιστώθηκε ότι «έχρηζε χειρουργικής αντιμετώπισης σε 5–6 μήνες» (Μάιος–Ιούνιος 2008). Ωστόσο, έως την ημερομηνία κατάθεσης της αναφοράς (Φεβρουάριος 2009) δεν είχε προγραμματιστεί η καρδιοχειρουργική επέμβαση. Ο Συνήγορος του Παιδιού είχε πλείστες όσες έγγραφες και τηλεφωνικές επικοινωνίες με το νοσοκομείο και με καρδιοχειρουργούς ιδιωτικών νοσοκομείων, προκειμένου να προχωρήσει η επέμβαση και να διαφυλαχθεί το δικαίωμα του παιδιού στην υγεία και την ιατρική αποκατάσταση.

Το νοσοκομείο ενημέρωσε τον Συνήγορο του Παιδιού ότι η άρνησή του να χειρουργήσει το παιδί βασιζόταν αφενός στην έλλειψη εμπειρίας του προσωπικού στη συγκεκριμένη καρδιοχειρουργική επέμβαση, που συνήθως αφορά ενήλικες, και αφετέρου στη συμπεριφορά του παιδιού λόγω του αυτισμού. Συγκεκριμένα, δήλωσε ότι αδυνατούσε να αντιμετωπίσει την επιθετική συμπεριφορά του παιδιού πριν από την επέμβαση και κατά την ανάνηψη, αλλά και τη συνύπαρξή του με άλλους ασθενείς στην εντατική όπου θα έπρεπε να εισαχθεί μετά την επέμβαση.

Με πρωτοβουλία του καρδιοχειρουργικού τμήματος προσκλήθηκε ιδιώτης γιατρός, διευθυντής σε καρδιοχειρουργικό κέντρο του εξωτερικού με σχετική εμπειρία, ο οποίος προσφέρθηκε να βοηθήσει, αλλά η χειρουργική επέμβαση αναβλήθηκε λόγω έλλειψης της επιθετικότητας του παιδιού. Επίσης,

γιατροί δύο ιδιωτικών νοσοκομείων δήλωσαν ότι δεν υπήρχε δυνατότητα να χειρουργήσουν το παιδί λόγω αδυναμίας να αντιμετωπιστεί η ψυχική του κατάσταση μετεγχειρητικά.

Ο ΣτΠ υποστήριξε ότι το Νοσοκομείο Παίδων, ως ο κατ' εξοχήν αρμόδιος φορέας για την περίθαλψη ανηλίκων, δεν μπορεί να αρνηθεί την παροχή υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης σε ανήλικο ασθενή και πρότεινε:

- τη συνεργασία και τον συντονισμό της διαδικασίας με γιατρούς όλων των ειδικοτήτων του νοσοκομείου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα της συμπεριφοράς του παιδιού·
- την επαφή με καρδιοχειρουργό άλλου νοσοκομείου της χώρας ή του εξωτερικού προκειμένου αυτός να συνδράμει με την εμπειρία του·
- την άμεση επίσημη πρόσκληση του νοσοκομείου προς τον ιδιώτη καρδιοχειρουργό του εξωτερικού, ο οποίος γνώριζε το περιστατικό, ώστε να γίνει αποδεκτή η αφιλοκερδής συνδρομή του και να οριστεί η ημερομηνία του χειρουργείου, ή τέλος
- την παραπομπή του παιδιού σε άλλο νοσοκομείο, καταλληλότερο για την αντιμετώπιση της κατάστασής του και συμβεβλημένο με τον ασφαλιστικό του φορέα.

Θετική εξέλιξη

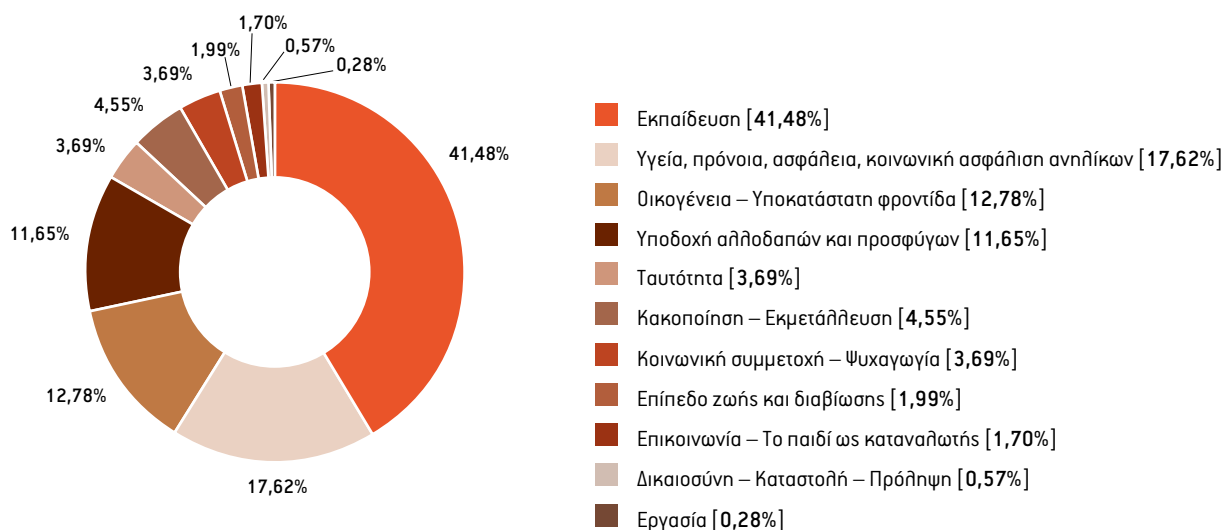
Το νοσοκομείο συγκάλησε ιατρικό συμβούλιο που αποφάσισε να επανεξεταστεί το παιδί, να διερευνηθεί η περίπτωση συνδρομής άλλων χειρουργών από δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία και, τέλος, να προσκληθεί καρδιοχειρουργός του εξωτερικού, ώστε να οριστεί ημερομηνία για το χειρουργείο. Τελικά, η καρδιοχειρουργική επέμβαση πραγματοποιήθηκε στο Νοσοκομείο Παίδων «Αγία Σοφία» με τη συνεργασία ελληνικών γιατρών και του ξένου καρδιοχειρουργού (υπόθεση 2878/2009).

* Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία (έγγραφα του ΣτΠ, απαντήσεις της διοίκησης, ειδικές εκθέσεις κ.ά.) μπορείτε να βρείτε:

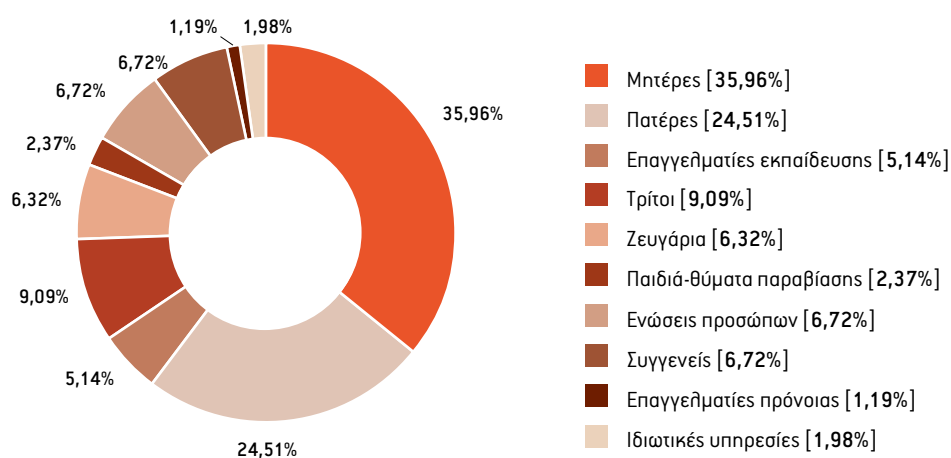
Στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Πολίτη www.synigoros.gr [Επιλέξτε: Εκθέσεις – Πορίσματα, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού]

Στην υπο-ιστοσελίδα για τα δικαιώματα του παιδιού www.0-18.gr

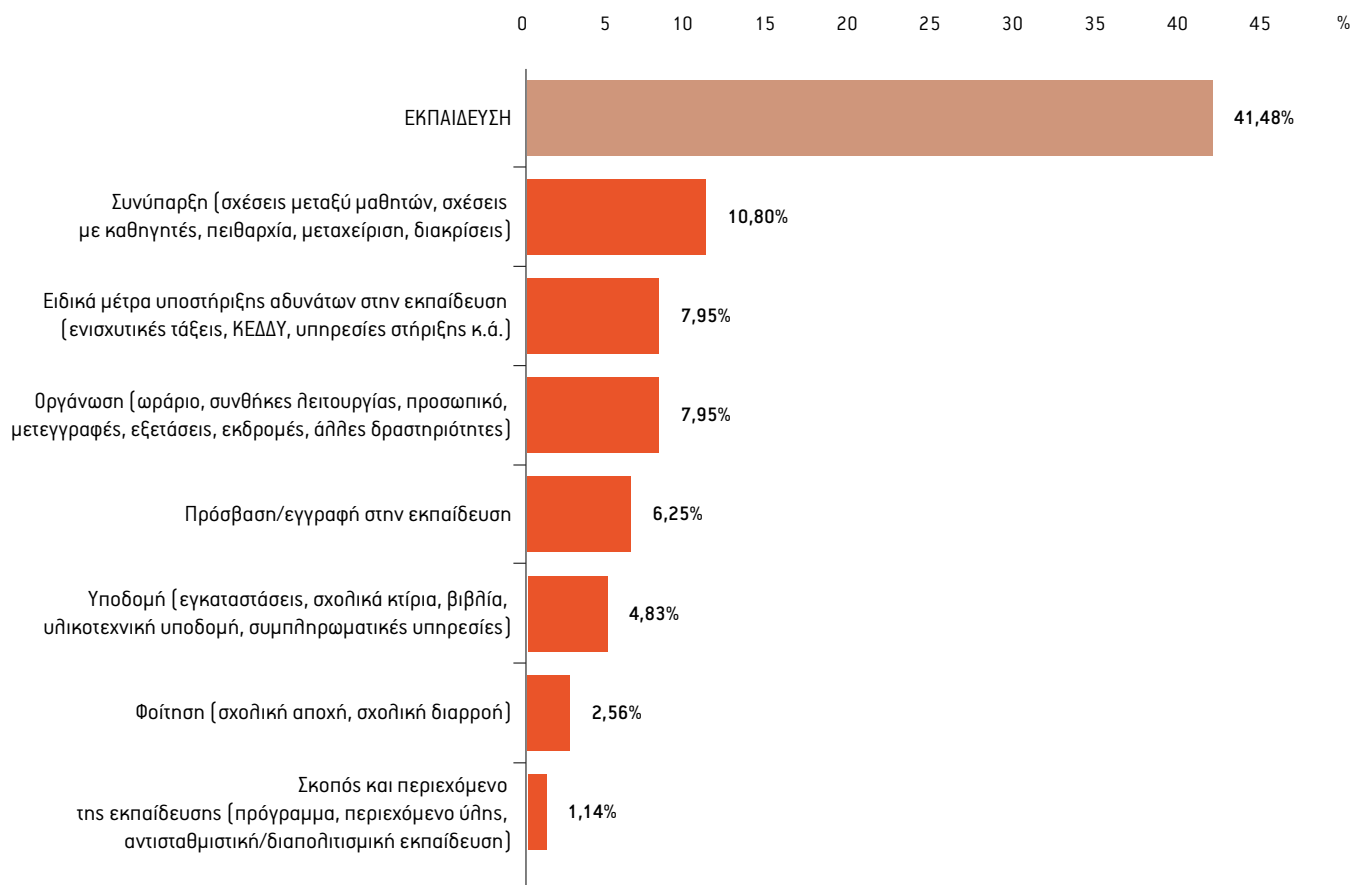
ΓΡΑΦΗΜΑ 20 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ



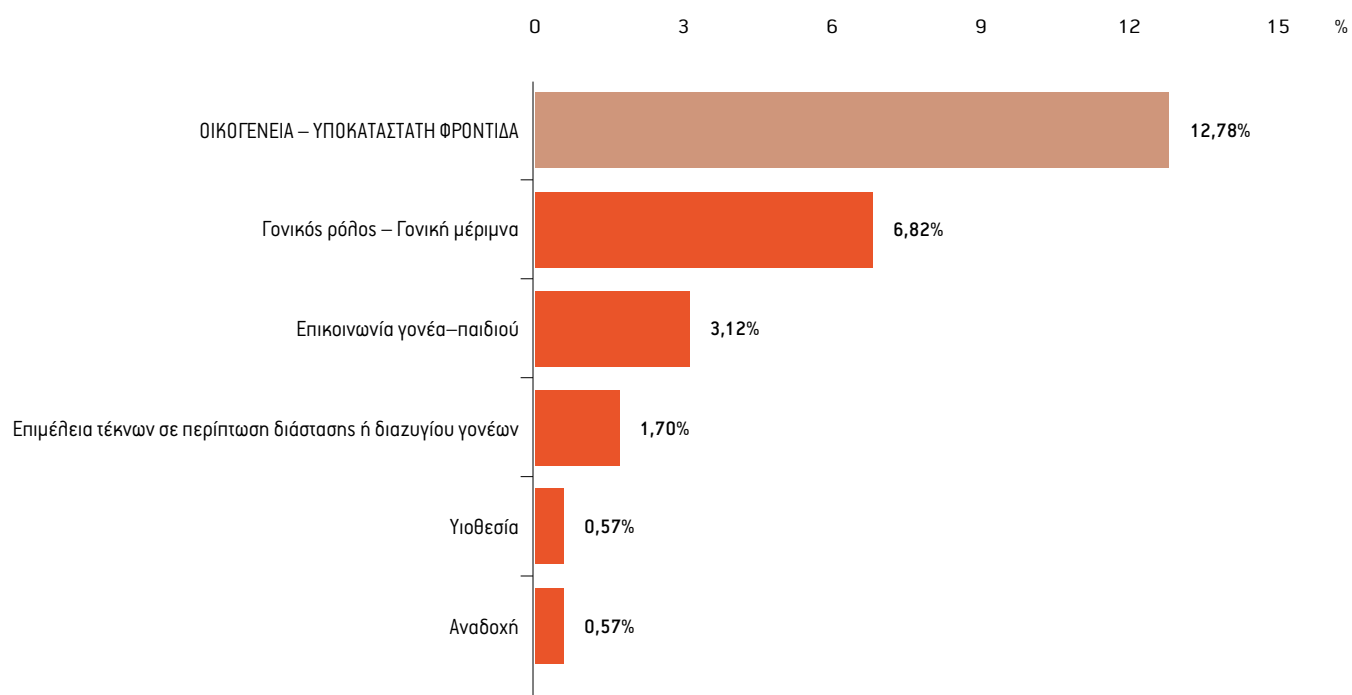
ΓΡΑΦΗΜΑ 21 ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ



ΓΡΑΦΗΜΑ 22 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ



ΓΡΑΦΗΜΑ 23 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ



ΓΡΑΦΗΜΑ 24 ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΝΟΙΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

